

הנושא: דיני נזיר.

פסוקים א' - כא' מתחלקים לשלושה חלקים: 1. פסוקים א' - ח' דיני הנזיר. 2. פסוקים ט' - יב' קרבנות נזיר שנטמא למת. 3. פסוקים יג' - כא' קרבנות נזיר שהשלים נזירותו.

בפעם הראשונה שמסבירים לתלמידים את פרשת נזיר כדאי ללמד את דיני נזיר שהשלים מיד לאחר דיני הנזיר בימי נזירותו שהרי בדרך כלל הנזיר משלים נזירותו בלי שנטמא, ואחרי לימוד פסוקים ט' - יב' לחזור שוב על פסוקים יג' - כא'.

(א) וַיִּדְבֹּר ה' אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר. (ב) דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם: אִישׁ אוֹ אִשָּׁה כִּי יִפְּלֹא לְנֹדֵד נֹזֵר לְהִזִּיר לָהּ.

כִּי יִפְּלֹא וכו' - כאשר יפרש בפיו לנדוד נדר של נזירות להפריש את עצמו לה'.

הוספה: הנזיר צריך לקבוע זמן לנזירותו, אם לא קבע זמן - תהיה לפחות שלושים יום.

(ג) מִיֵּינוּ וְשֹׁכֵר נִזִּיר חֲמִיץ יֵינוּ וְחֲמִץ שֹׁכֵר לֹא יִשְׁתֶּה וְכָל מִשְׁרַת עֲנָבִים לֹא יִשְׁתֶּה וְעֲנָבִים לֶחִים וְיִבְשִׁים לֹא יֹאכַל. (ד) כָּל יְמֵי נִזְרוֹ מִכָּל אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה מִגֶּפֶן הַיֵּינוּ מִחֲרָצִים וְעַד זֶה לֹא יֹאכַל.

פירוט הדינים: 1. מינו ושכר - נזיר. 2. חמץ יינו וחמץ שכר - לא ישתה. 3. וכל משרת ענבים - לא ישתה. 4. וענבים לחים ויבשים - לא יאכל. 5. מכל אשר יעשה מגפן היינו: מחרצנים ועד זג - לא יאכל.

1. יין - יין חדש, שכר - יין ישן. וכך באונקלוס: מחמר חדת ועתיק.

2. חומץ - כנ"ל דין 1 אלא שכאן מדבר על יין ושכר שהחמיצו.

3. משרת - רש"י: נזיר ששרה פתו ביין.

4. ענבים יבשים - צימוקים.

5. חרצנים - גרעין הענב (יש בגרעין חריץ, ואולי לכן נקרא כך). זג - קליפת הענב (אולי ע"ש ששקופה כזוכית).

(ה) כָּל יְמֵי נִזְרוֹ - תַּעֲרֵר לֹא יַעֲבֹר עַל רֹאשׁוֹ, עַד מָלֵאת הַיָּמָם אֲשֶׁר נִזִּיר לָהּ - קִדְּשׁ יִהְיֶה, גִּדְּל פֶּרֶעַ שְׁעַר רֹאשׁוֹ.

בזמן נזירותו - לא יעבור תער התספורת על ראשו, ועד סוף נזירותו - יהיו שערותיו קדושות, ולכן יגדל את שער ראשו פרע.

קדוש יהיה - שערות ראשו, וראה לקמן פסוק ח'.

(ו) כָּל יְמֵי הַזִּירוּתָהּ - עַל נֶפֶשׁ מֵת לֹא יָבֵא. (ז) לְאָבִיו וּלְאִמּוֹ וּלְאֶחָיו וּלְאֶחָתוֹ - לֹא יִטְמָא לָהֶם בְּמֵתָם, כִּי נִזִּיר אֱלֵהֶיו עַל רֹאשׁוֹ. (ח) כָּל יְמֵי נִזְרוֹ - קִדְּשׁ הוּא לָהּ.

בזמן הפרשת עצמו לה' - לא יבוא אל נפש מת לגעת בו. ואפילו לאביו ואמו ולאחיו ולאחותו - לא יטמא, כי כתר אלוקיו על ראשו. כל ימי נזירותו יהיה גופו - קדוש לה'.

לאביו וכו' - תוספת: כהן הדיוט מותר ליטמא לקרוביו, אבל נזיר אסור אף להם.

נזר על ראשו - מהו הנזר? אולי הכוונה על שערות ראשו שהם קדושות (ראה פסוק ה') והם נחשבות לנזר.

קדוש הוא - גופו קדוש.

(ט) וְכִי יָמוּת מֵת עָלָיו בְּפֶתַע פְּתָאם - וְטִמָּא רֹאשׁ נִזְרוֹ, וְגִלַּח רֹאשׁוֹ בְּיוֹם טְהֻרָתוֹ בְּיוֹם הַשְּׁבִיעִי יִגְלַחנּוּ.

בפתע פתאם - אפילו אם נטמא למת לאונסו - נטמא ראשו.

טמא ראש נזרו - בפשטות: הטומאה מיוחסת לראש כיון שמגדל פרע את שערות ראשו. אור החיים: ראש - תחילת הנזירות, והוא מה שגמר אומר והזיר לה' וגו' והימים הראשונים יפלו.

יום טהרתו - הטהרה מטומאת מת היא לפחות בסוף שבעה ימים מהטומאה. וא"כ הביאור: ביום טהרתו שהוא היום השביעי יגלחנו.

תוספת: נזיר שעבר ושתה יין או שגילח עבר על איסור אך אינו סותר את נזירותו.

(י) וּבְיוֹם הַשְּׁמִינִי יָבֵא - שְׁתֵּי תַרְיָם אוֹ שְׁנֵי בָנֵי יוֹנָה אֶל הַכֹּהֵן אֶל פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד. (יא) וַעֲשֶׂה הַכֹּהֵן - אֶחָד לְחֻטָּאת וְאֶחָד לְעֹלָה, וְכִפֶּר עָלָיו מֵאֲשֶׁר חָטָא עַל הַנֶּפֶשׁ, וְקִדְּשׁ אֶת רֹאשׁוֹ בְּיוֹם הַהוּא.

חטא על הנפש - רוב המפרשים פירשו: שלא נזהר מטומאת המת.

(יב) והזיר לה' את ימי נזרו, והביא כבש בן שנתי לאשם, והימים הראשונים יפלו פי טמא נזרו.

והזיר... והביא - תוספת: אם הביא שתי תורים ועדיין לא הביא את הכבש יכול להתחיל את נזירותו (נזיר ??) וכך מדויק בפסוקים יא - יב.

(יג) וזאת תורת הנזיר ביום מלאת ימי נזרו - הביא אותו אל פתח אהל מועד.

יביא אותו - יביא את עצמו.

(יד) והקריב את קרבנו לה': כבש בן שנתי תמים אחד - לעלה, וכבשה אחת בת שנתי תמימה - לחטאת, ואיל אחד תמים - לשלמים. (טו) וסל מצות סלת חלת בלולת בשמן ורקיקי מצות משחים בשמן, ומנחתם ונספיהם.

והקריב - מה הטעם בהבאת קרבנות? עיין רמב"ן.

סל מצות - סל המצות בא לצורך השלמים.

חלות ורקיקים - מביא עשר מכל סוג.

מנחתם ונספיהם - רק לעולה ולשלמים מביאים מנחה ונסכים, כמבואר בפרשת שלח.

(טז) והקריב הכהן לפני ה' ועשה את חטאתו ואת עלתו.

בפסוק יד' סדר הקרבנות הוא: 1. עולה. 2. חטאת. 3. שלמים. אך בפסוק טז' רואים שמקריבים את החטאת לפני העולה.

(יז) ואת האיל יעשה זבח שלמים לה' על סל המצות, ועשה הכהן את מנחתו ואת נסכו.

יעשה על סל המצות - ישחט את השלמים על מנת לקדש הלחם.

(יח) וגלח הנזיר פתח אהל מועד את ראש נזרו, ולקח את שער ראש נזרו, ונמן על האש אשר תחת זבח השלמים. (יט) ולקח הכהן את הנזר' בשלה מן האיל וחלת מצה אחת מן הסל ורקיק מצה אחד, ונמן על פפי הנזיר אחר התגלחו את נזרו.

תגלחת זו נקראת 'תגלחת הטהרה', לעומת התגלחת שמגלח כשנטמא למת שנקראת 'תגלחת הטומאה', את שערות ראש הנזיר נותנים מתחת לסיר שבו מתבשל בשר השלמים והם נשרפים באש.

הכהן לוקח שלושה דברים: 1. זרוע מבושלת. 2. חלה. 3. רקיק. ונותן אותם על ידיו של הנזיר.

(כ) והניף אותם הכהן תנופה לפני ה', קדש הוא לפנה על תזה התנופה ועל שוק התרומה, ואחר ישמה הנזיר יין.

הכהן מניף יחד עם הנזיר את שלושת הדברים, ולאחר התנופה הם יהיו קודש לכהן יחד עם החזה ושוק שלהם עושים תנופה מדין 'שלמים'. לאחר הבאת הקרבנות מותר הנזיר בשתיית יין.

(כא) זאת תורת הנזיר אשר ידר קרבנו לה' על נזרו, מלבד אשר תשיג ידו כפי נדרו אשר ידר, כן יעשה על תורת נזרו.

המילים 'מלבד אשר תשיג ידו כפי נדרו אשר ידר' באות כמאמר המוסגר. דין נוסף נכתב בפסוק - אם תשיג יד הנזיר יכול הוא לקבל על עצמו נזירות על מנת להביא מספר גדול יותר של עולות ושלמים, (הנזיר אינו יכול להוסיף בקרבנות חטאת, לפי שהם אינן באות בנדבה).

מה ההבדל בין שלמי נזיר לשלמים רגילים? 1. בישול השלמים בעזרה. 2. הנפת זרוע הבשלה והוא מתנה לכהן. 3. שיש עמו לחם.

מה ההבדל בין נזיר טמא לטהור בתגלחת? 1. טמא - מגלח ביום השביעי ולא לפני כן, טהור - מגלח מיד. 2. טמא - מגלח לפני הקרבנות, טהור - מגלח אחרי הקרבנות. 3. טמא - מגלח בכל מקום ולא בעזרה, וטהור - מגלח דוקא בעזרה. 4. טמא - זורק את שער התגלחת, טהור - שורף תחת זבח השלמים.

מה ההבדל בין נזיר טמא לטהור בקרבנות? 1. טמא - מביא חטאת ועולה ואשם, טהור - מביא חטאת ועולה ושלמים ולא אשם. 2. טמא מביא לחטאת ועולה תור או בן יונה, וטהור מביא כבשה וכבש.

הנושא: ברכת כהנים.

(כב) וַיְדַבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר: (כג) דַּבֵּר אֶל אַהֲרֹן וְאֶל בָּנָיו לֵאמֹר: כֹּה תִבְרְכוּ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֲמֹר לָהֶם:

בלימוד עם התלמידים חשוב להדגיש: ה' אומר למשה שיאמר לאהרן ובניו שיאמרו לבני ישראל. יש כאן משפט בתוך משפט בתוך משפט. צריך לשים לב בפסוקים מה המילים שכל אחד אמר לשני.

(כד) וַיְבָרֶכֶה ה' וַיִּשְׁמְרֵהוּ. (כה) יָאֵר ה' פָּנָיו אֵלָיו וַיַּחְנֶנּוּ. (כו) יֵשָׁא ה' פָּנָיו אֵלָיו וַיִּשְׂם לָהּ שְׁלוֹם.

פירוט הברכות: 1. וַיְבָרֶכֶה ה'. 2. וַיִּשְׁמְרֵהוּ. 3. יָאֵר ה' פָּנָיו אֵלָיו. 4. וַיַּחְנֶנּוּ. 5. יֵשָׁא ה' פָּנָיו אֵלָיו. 6. וַיִּשְׂם לָהּ שְׁלוֹם.

1. 2. רבינו בחיי: ע"ד הפשט, הברכה - תוספת ורבוני טובה, ועם הברכה - שמירה, מה שאי אפשר כן למלך בשר ודם שיש כח בידו להעשיר את האדם אבל אין בו כח שיהא נשמר בידו.

3. הארת פני ה' מוזכרת בברכת שים שלום, 'פי כאור פניו נתת לנו ה' אלקינו - תורת חיים ואהבת חסד וצדקה וברכה ורחמים וחסידים ושלום.

(כז) וַיִּשְׁמוּ אֶת שְׁמִי עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאֲנִי אֲבָרְכֵם.

וַיִּשְׁמוּ אֶת שְׁמִי - בזמן שהכהנים מברכים את ישראל הם שמים את שם ה' עליהם, שהרי מברכים בשמו - וַיְבָרֶכֶה ה', יָאֵר ה', יֵשָׁא ה'.

ואני אברכם - את מי ה' מברך? ברש"י פירש בשני אופנים: 1. אברך לישראל ואסכים עם הכהנים בברכתם. 2. אברכם לכהנים. המהר"ל בגור אריה כותב שפירוש ראשון הוא לפי פשוטו. כוונת הפסוק להדגיש כמו שכתב החזקוני: שלא יהיו הכהנים אומרים אנו נברך ישראל.

הנושא: עגלות.

בר"ח ניסן היה היום השמיני למילואים ולאחר שמשה סיים להקים את המשכן ולמשוח את כליו והמזבח בשמן המשחה באו נשיאי ישראל והקריבו קרבן למשכן. הנשיאים הם אלו החשובים בשבטים שעוד חודש בר"ח אייר יעזרו למשה ואהרן לספור את עם ישראל כמו שלמדנו בתחילת פר' במדבר.

חשוב לסדר לתלמידים את רצף האירועים לפי סדרם בתאריכים שהוא לא כפי הסדר הכתוב בחומש.

(א) וַיְהִי בַיּוֹם כָּלוּת מֹשֶׁה לְהַקִּים אֶת הַמִּשְׁכָּן, וַיִּמְשַׁח אֹתוֹ וַיִּקְדֹּשׁ אֹתוֹ כָּל כְּלָיו, וְאֶת הַמִּזְבֵּחַ וְאֶת כָּל כְּלָיו, וַיִּמְשַׁחֵם, וַיִּקְדֹּשׁ אֹתָם.

הציווי על משיחת המשכן והכלים נכתב בפרשת פקודי פרק מ' פסוקים ט' - טז'.

נאמרו כאן שני דברים שנמשחו: 1. המשכן וכליו. 2. המזבח וכליו. המשכן כולל את כל מה שיש בתוכו, ואילו מזבח הנחושת נמצא בחצר ולכן נכתב בנפרד.

וַיִּמְשַׁח... וַיִּקְדֹּשׁ... וַיִּמְשַׁחֵם... וַיִּקְדֹּשׁ - מטרת המשיחה היא הקדושה.

(ב) וַיִּקְרִיבוּ נְשֵׁי יִשְׂרָאֵל רֵאשֵׁי בֵּית אֲבֹתָם הֵם נְשֵׁי אֵלֶּיךָ הֵם הַעֲמִידִים עַל הַפִּקָּדִים. (ג) וַיָּבִיאוּ אֶת קָרְבָּנָם לִפְנֵי ה' שֵׁשׁ עֶגְלוֹת צֶבֶד וּשְׁנֵי עֶשְׂרֵת בָּקָר עֶגְלָה עַל שְׁנֵי הַנְּשִׂאִים וְשׁוֹר לְאֶחָד וַיִּקְרִיבוּ אוֹתָם לִפְנֵי הַמִּשְׁכָּן.

הנשיאים הביאו 6 עגלות מכוסות (להבדיל מעגלה רגילה שהיא בדרך כלל פתוחה) ו - 12 בקר. כל נשיא הביא שור וחצי עגלה. שני שוורים סוחבים יחד את העגלה.

(ד) וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר: (ה) קַח מֵאֹתָם, וְהָיוּ לְעֹבֵד אֶת עֲבֹדַת אֱהֱל מוֹעֵד, וְנִתְּנָה אוֹתָם אֶל הַלְוִיִּם אִישׁ כְּפִי עֲבֹדָתוֹ.

הנשיאים הביאו את העגלות והשוורים לפני המשכן, משה בתחילה לא קבל מהם מכיון שלא היה ציווי להרים ע"י עגלות ושוורים.

ה' אמר למשה את העקרון שעל פיו יש לחלק - 'איש כפי עבודתו', ולא אמר במפורש כמה יש לתת לכל משפחה.

(ו) וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֶת הָעֶגְלוֹת וְאֶת הַבָּקָר וַיִּתֵּן אוֹתָם אֶל הַלְוִיִּם. (ז) אֶת שְׁמֵי הָעֶגְלוֹת וְאֶת אֲרֻבַּעַת הַבָּקָר נָתַן לְבְנֵי גֵרְשׁוֹן כְּפִי עֲבֹדָתָם. (ח) וְאֶת אֲרֻבַּעַת הָעֶגְלוֹת וְאֶת שְׁמֹנֶת הַבָּקָר נָתַן לְבְנֵי מְרָרִי כְּפִי עֲבֹדָתָם בֶּן־אִיתָמָר בֶּן־אֶהֱרֹן הַכֹּהֵן:

משה לקח את העגלות והשוורים אך עדיין לא חילק אותם עד לר"ח אייר שאז אמר לו ה' את תפקידי קהת גרשון ומררי, ואז נתן לבני גרשון שתי עגלות וארבעה בקר, ולבני מררי נתן ארבע עגלות ושמונה בקר. חלוקה זו נקבעה לפי עבודתם שהרי בני מררי נושאים דברים כבדים יותר מבני גרשון.

(ט) וְלִבְנֵי קֹהֵת לֹא נָתַן כִּי עֲבֹדַת הַקֹּדֶשׁ עֲלֵהֶם בְּכֹתֶף יִשְׂאוּ:

בני קהת לא קבלו עגלות מכיון שהם נושאים את הדברים הקדושים ביותר ולכן נושאים על הכתף.

העגלות והשוורים קדושים בקדושת דמים והרי הם קדשי בדק הבית.

הנושא: קרבנות לחנוכת המזבח.

הנשיאים הקריבו קרבנות לצורך חנוכה המזבח, ה' אמר למשה שלא כולם יקריבו באותו יום אלא בכל יום יקריב נשיא אחד. סדר ההקרבה יהיה לפי חשיבות השבטים. תחילה הקריב יהודה ואחריו יששכר, זבולון, ראובן, שמעון, גד, אפרים, מנשה, בנימין, דן, אשר, נפתלי.

(י) וַיִּקְרִיבוּ הַנְּשִׂאִים אֶת חֲנֻכַּת הַמִּזְבֵּחַ בַּיּוֹם הַמֵּשֶׁח אֹתוֹ וַיִּקְרִיבוּ הַנְּשִׂאִים אֶת קָרְבָּנָם לַפְּנֵי הַמִּזְבֵּחַ. (יא) וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה: נְשִׂיא אֶחָד לַיּוֹם נְשִׂיא אֶחָד לַיּוֹם יִקְרִיבוּ אֶת קָרְבָּנָם לַחֲנֻכַּת הַמִּזְבֵּחַ. (יב) וַיְהִי הַמִּקְרִיב בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן אֶת קָרְבָּנוֹ - נֹחֲשׁוֹן בֶּן עֲמִינָדָב לְמִשְׁחֵה יְהוּדָה. (יג) וְקָרְבָּנוֹ: קֶעֶרֶת כֶּסֶף אֶחָת - שְׁלֹשִׁים וּמֵאָה מִשְׁקָלָהּ, מִזְרֶק אֶחָד כֶּסֶף - שְׁבַעִים שֶׁקֶל בְּשִׁקְל הַקֹּדֶשׁ, שְׁנֵיחָם - מִלֵּאִים סֹלֶת בָּלוּלָה בַשֶּׁמֶן לְמִנְחָה. (יד) פַּח אֶחָת - עֲשָׂרָה זָהָב מִלֵּאָה קִטְרֶת. (טו) פֶּר אֶחָד בֶּן בְּקָר, אֵיל אֶחָד, כֶּבֶשׂ אֶחָד בֶּן שְׁנָתוֹ לְעֹלָה. (טז) שְׂעִיר עִזִּים אֶחָד לְחֻטָּאת. (יז) וּלְזֶבַח הַשְּׁלָמִים: בְּקָר - שְׁנַיִם, אֵילִם - חֲמִשָּׁה, עֲתוּדִים - חֲמִשָּׁה, כֶּבֶשִׁים בְּנֵי שָׁנָה - חֲמִשָּׁה, זֶה קָרְבַּן נֹחֲשׁוֹן בֶּן עֲמִינָדָב.

כל נשיא הקריב קערה שמשקלה 130 שקלי כסף ומזרק שמשקלו 70 שקלי כסף, ובסה"כ 200 שקלי כסף (הקערה - כלי שרת ובה מתקדשת המנחה, המזרק - כלי שבו מקבלים את הדם). הקערה והמזרק היו מלאים בסולת בלולה בשמן למנחה.

וכן הקריב כף שמשקלה עשרה שקלי זהב, הכף היתה מלאה בקטורת. (הכף משמשת ללבונה בשביל לחם הפנים)

הקערה המזרק והכף קדושים בקדושת דמים והם קדשי בדק הבית.

וכן הביא פר איל וכבש לעולה, שעיר לחטאת, 2 פרים, 5 אילים, 5 עתודים, 5 כבשים לשלמים.

(פד) זאת חֲנֻכַּת הַמִּזְבֵּחַ בַּיּוֹם הַמֵּשֶׁח אֹתוֹ מֵאֵת נְשִׂאֵי יִשְׂרָאֵל: קֶעֶרֶת כֶּסֶף - שְׁתֵּים עָשָׂרָה, מִזְרֶק כֶּסֶף - שְׁנֵים עָשָׂר, כַּפֹּת זָהָב - שְׁתֵּים עָשָׂרָה. (פה) שְׁלֹשִׁים וּמֵאָה - הַקֶּעֶרֶת הָאֶחָת כֶּסֶף, וְשְׁבַעִים - הַמִּזְרֶק הָאֶחָד, כָּל כֶּסֶף הַכֵּלִים - אֲלֻפִּים וָאַרְבַּע מֵאוֹת בְּשִׁקְל הַקֹּדֶשׁ. (פו) כַּפֹּת זָהָב - שְׁתֵּים עָשָׂרָה מִלֵּאֹת קִטְרֶת, עֲשָׂרָה עָשָׂרָה הַכֹּף בְּשִׁקְל הַקֹּדֶשׁ, כָּל זָהָב הַכַּפֹּת - עֲשָׂרִים וּמֵאָה. (פז) כָּל הַבָּקָר לְעֹלָה - שְׁנַיִם עֶשְׂרִים, אֵילִם - שְׁנַיִם עָשָׂר, כֶּבֶשִׁים בְּנֵי שָׁנָה - שְׁנַיִם עָשָׂר וּמִנְחָתָם, וְשְׂעִירֵי עִזִּים - שְׁנַיִם עָשָׂר לְחֻטָּאת. (פח) וְכָל בְּקָר זֶבַח הַשְּׁלָמִים - עֲשָׂרִים וָאַרְבָּעָה פָּרִים, אֵילִם - שְׁנַיִם, עֲתֻדִים - שְׁנַיִם, כֶּבֶשִׁים בְּנֵי שָׁנָה - שְׁנַיִם, זאת חֲנֻכַּת הַמִּזְבֵּחַ אַחֲרֵי הַמֵּשֶׁח אֹתוֹ.

בסיום 12 הימים היה: קערות: 12 קערות, 12 מזרקות שמשקלם הכולל 2400 שקלי כסף.

כפות: 12 כפות שמשקלם הכולל 120 שקלי זהב.

עולה: 12 פרים 12 אילים 12 כבשים.

חטאת: 12 שעירים.

שלמים: 24 פרים, 60 אילים, 60 עתודים, 60 כבשים.

(פט) וּבָבֹא מֹשֶׁה אֶל אֱהֹל מוֹעֵד לְדַבֵּר אִתּוֹ וַיִּשְׁמַע אֶת הַקּוֹל מִדְּבַר אֱלֹהֵי מַעַל הַכַּפֹּת אֲשֶׁר עַל אֹרֶן הָעֵדֻת מִבֵּין שְׁנֵי הַכְּרֻבִּים וַיְדַבֵּר אֵלָיו.

כאשר בא משה לאהל מועד לדבר עם ה' היה שומע קול מדבר אליו מעל הכפורת ויוצא מבין שני הכרובים.